

35. Uluslararası Bilim Aletleri Sempozyumu: Doğu ile Batı Arasında Bilim Aletleri (İstanbul, 26-30 Eylül 2016)

*Gaye Danışan Polat**

Uluslararası Bilim ve Teknoloji Tarihi ve Felsefesi Birliği'nin (IUHPST) Bilim Aletleri Komisyonu'nun (Scientific Instrument Commission, SIC) 35. Bilim Aletleri Sempozyumu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü ile işbirliği içinde 26-30 Eylül 2016 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi'nin Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlendi.

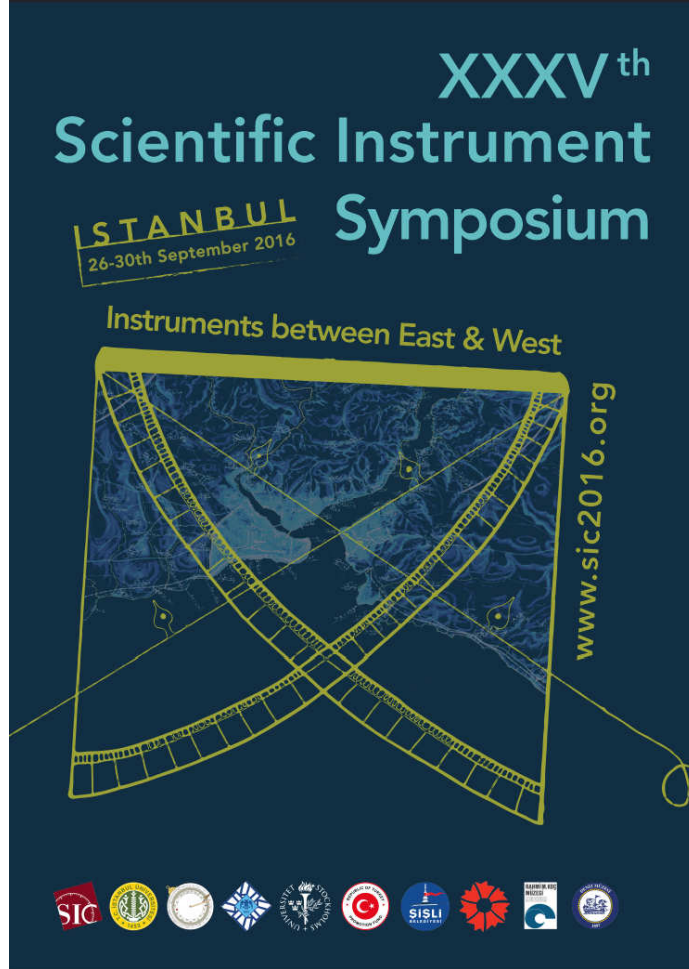
Sempozyum, Türk Tarih Kurumu, İstanbul Üniversitesi, Şişli Belediyesi, ve Bilim Aletleri Komisyonu'nun (SIC) katkılarıyla gerçekleştirildi. Ayrıca, sempozyum içinde yer alan “1500-1700 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu ile Kuzey Avrupa arasında objelerin ve fikirlerin göçü (The migration of objects and ideas between the Ottoman Empire and northern Europe in the period 1500-1700) başlıklı oturum, Stockholm Üniversitesi'nin katkısı ve sponsorluğu ile gerçekleşti.

“Doğu ile Batı arasında bilim aletleri” temalı bu sempozyum, Bilim Tarihi Bölümü tarafından hazırlanan *Bilginin İzinde: İstanbul Üniversitesi Koleksiyonlarından Bilimsel Aletler, Yazmalar, Baskılar* sergisi ile eşzamanlı olarak 26 Eylül 2016 tarihinde II. Bayezid Türk Hamam Kültürü Müzesi'nde açıldı. 17 farklı Asya, Avrupa ve Amerika ülkesinden 71 katılımcının yer aldığı sempozyumda 51 bildiri ve 8 poster sunuldu. İki paralel oturum olacak şekilde organize edilen sempozyumda toplam 16 oturum düzenlendi. Sempozyumun her çalışma günü, birer çağrılı konuşmacının sunumu ile başladı. Poster sunumları ise tek bir oturumda, 28 Eylül 2016 tarihinde gerçekleşti.

Sempozyum programı, bildiri ve poster sunumları dışında müze gezileri ve sosyal program açısından da yoğun geçti. Sempozyumun ilk gezisi, 26 Eylül 2016 tarihinde, resmi açılışı öncesi gerçekleşti. Erken gelen katılımcılar, Gülhane Parkı içerisinde yer alan İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ni rehber eşliğinde gezdiler. 27 Eylül 2016 tarihinde yapılan IUHPST'nin Bilim Aletleri Komisyonu'nun idari toplantısından ve artık geleneksel hale gelmiş olan toplu fotoğraf çekiminden sonra, bilim aletleri koleksiyonunu görmek üzere Fener Rum Erkek Lisesi'ne gidildi. Ziyaret sonrası lise yönetimi katılanları zengin bir ikram ile ağırladı. Ardından, Rahmi M. Koç Müzesi ziyaret edildi.

* Araş. Gör. Dr. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü, gayedanisan@gmail.com

Katılımcılar, 28 ve 29 Eylül 2016 tarihlerindeki öğle molalarında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde yer alan Eczacılık Tarihi Müzesi'ni görme imkânını da buldular. 28 Eylül 2016 tarihinde gerçekleşen poster sunumlarının ardından Topkapı Sarayı Müzesi'ndeki Saat Koleksiyonu ziyaret edildi. Daha sonra Beşiktaş'taki Deniz Müzesi gezildi ve katılımcılara bir yemek daveti verildi. Katılımcılar, 29 Eylül 2016 tarihindeki oturumların ardından Tepebaşı'ndaki Pera Müzesi'ni gezdiler ve Müze yönetimi tarafından verilen kokteyle katıldılar.

35. Uluslararası Bilim Aletleri Sempozyumu'nun afişi. Tasarım: İpek Okyar
Afiřteki alet, Takiyüddin el-Rasıd'ın (1526-1985) *Âlât-ı Rasadiyye li Zic-i Şehinşâhiyye* adlı eserinde tanıttığı aletlerden duvar kadranıdır. Bu alet ile Güneşin eğimi ve yıldızların öğle düzleminden geçişleri gözlemlenir.

35. SIC Sempozyumu katılımcıları (İÜ Kongre ve Kültür Merkezi)

Rahmi M. Koç Sanayi Müzesi'nde (Fotoğraf: F. Günergun)

30 Eylül 2016 oturumların tamamlanmasının ardından, katılımcılardan gelen özel istek üzerine, öğle yemeği arasında İ.Ü. Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü'nde yer alan İstanbul Üniversitesi Gözlemevi'ne kısa bir ziyaret gerçekleştirildi. Ardından Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'ne gidilerek astronomi ve sismoloji aletleri koleksiyonu ile gözlemevi gezildi. Kandilli'den Boğaz'a inilerek Kuleli Askerî Lisesi önünden tekneye binildi ve yemekli Boğaz Turu yapıldı. 1 Ekim 2016 Cumartesi günü ise Heybeliada'da

bulunan Rum Ortodoks Ruhban Okulu'na günübirlik bir gezi düzenlendi. Katılımcılara, önce okulun tarihi hakkında bilgi verildi ve ardından Ruhban Okulu'nun kütüphanesi gezildi. Daha sonra kimya dershanesinde toplandı ve SIC katılımcılarından Panagiotis Lazos, Okul'un kimya ve fizik aletleri hakkında bir sunum yaptı. Katılımcılar gle yemeğini Ruhban Okulu'nda yedikten sonra Heybeliada rıhtımına indiler. Vapurlarla İstanbul'a dnişle birlikte 35. SIC Sempozyumu sonlanmış oldu.

İ Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Tarihi Müzesi'ni ziyaret

35. SIC Sempozyumu katılımcılarından bir grup Heybeliada'da bulunan Rum Ortodoks Ruhban Okulu'nun kimya dershanesinde (Soldan sağa: Atilla Polat, Mohammed Bagheri, Georges Vlahakis, Panagiotis Lazos) (Fotograf: F. Günergun)

2016 sonbaharında Torino’da yapılan 34. SIC Sempozyumu’nda, 2017 sempozyumunun İstanbul’da yapılması kararı çıktıktan sonra, Bilim Tarihi Bölümü hızla duyuru ve hazırlık çalışmalarına başlamıştı. Web sitesi açıldı, özetler toplam hakemlere gönderildi ve üçer paralel oturumdan oluşan program hazırlandı. Haziran 2016 başında katılımcı sayısı (bildirili ve bildirilsiz) 100’ün üzerindeydi. Ancak 28 Haziran 2016 tarihinde İstanbul Atatürk Havalimanı’na yapılan bombalı ve silahlı saldırıdan ve 15 Temmuz 2016’daki darbe girişiminden sonra katılımcı sayısı %50 düştü. Organizasyon komitesi, geçmiş olaylara rağmen İstanbul’un güvenli bir şehir olduğu konusunda katılımcıları ikna etmeye çalışsa da, birçok katılımcı sempozyuma katılmaktan vazgeçti. Dolayısıyla program, ikişer paralel oturum olacak şekilde yeniden düzenlendi. Katılımcı sayısı beklenenden az olmasına rağmen, sempozyum bilimsel açıdan verimli geçti. Bildirilerin ardından yapılan tartışmaların dışında, yeni işbirliklerinin kurulması da toplantının güzel sonuçlarından biri oldu. Sempozyumun İstanbul’da düzenlenmesi, Doğu’dan ve Batı’dan gelen bilim insanlarının kaynaşmasına vesile oldu. Uzmanlar arasında ileriki yıllarda verimli bilimsel ortak çalışmalara dönüşecek adımlar atıldığı gibi, Bilim Tarihi Bölümü ile Oxford Üniversitesi Bilim Tarihi Müzesi arasındaki mesleki ilişkiler geliştirilmiş oldu.

Programme, XXXVth Scientific Instrument Symposium
“Instruments between East and West” (Istanbul, 26-30 September 2016)

MONDAY, 26 SEPTEMBER 2016	
14.00	Registration starts at the symposium venue (Istanbul University Congress and Culture Center)
15.00	Optional visit to the Museum for Science and Technology in Islam in Sultanahmet. Those who wish to visit the Museum are kindly invited to meet at the registration desk at 3 pm. No need to register in advance. The entrance fee (10 TL/3 Euros), which is not included in the registration fee, will be collected at the Museum’s entrance.
18.30-20.30	Opening ceremony of the symposium and the exhibition “Pursuing Knowledge – Scientific Instruments, Manuscripts and Prints from Istanbul University Collections” Welcome reception Venue: Bayezid II Museum for Turkish Bath Culture at the Istanbul University Campus